

Τι οφείλουν η Ευρώπη και ο υπόλοιπος κόσμος στην Ελλάδα

... Χωρίς τα θεμέλια που έβαλαν η Αρχαία Ελλάδα και η Ρώμη, δεν θα υπήρχε η σύγχρονη Ευρώπη. Αυτή είναι μία από τις αιτίες που μας αναγκάζουν ξανά και ξανά να στρεφόμεστε στην φιλοσοφία, στην επιστήμη, στον πολιτισμό, αλλά και σε πολλούς άλλους κλάδους καθώς και στα επιτεύγματα αυτού του μικρού έθνους, τα χαρίσματα και η δραστηριότητα του οποίου, του εξασφάλισαν στην ιστορία της εξέλιξης της ανθρωπότητας τη θέση, που κανένα άλλο έθνος δεν μπορεί να διεκδικήσει – έτσι έγραφε πριν από εκατό χρόνια ο Φρίντριχ Ένγκελς.

Ο ελληνοισμός έχει αφήσει βαθιά τα ίχνη του στην ανάπτυξη της ανθρωπότητας, επηρεάζοντας κατά πολύ τον πολιτισμό όλου του κόσμου, ενώ η Αρχαία Ελλάδα δικαίως θεωρείται λίκνο του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Οι Έλληνες εισήλθαν στη σύγχρονη ιστορία σαν απλός λαός, που δεν έπαιξε κανένα καθοριστικό ρόλο στην πολιτική σκηνή, όμως μετά τις ανασκαφές στις Μυκήνες από τον γνωστό Έρρίκο Σλήμαν, η ανθρωπότητα λες και ανακάλυψε ξαφνικά για τον εαυτό της το μεγαλείο της Αρχαίας Ελλάδας, απόρησε και με θαυμασμό υποκλίθηκε μπροστά της.

Πριν πέντε, περίπου, χιλιάδες χρόνια στα νότια της Βαλκανικής χερσονήσου και των γύρω νησιών της Ανατολικής Μεσογείου γεννήθηκε ένας πολιτισμός, που έμελλε να παίξει τον πρωταγωνιστικό ρόλο στην ιστορία της ανθρωπότητας – ο πολιτισμός των Αρχαίων Ελλήνων – ενός λαού μοναδικού στο είδος του, δημιουργού του μοναδικού επίσης φαινομένου, που ονομάζεται «Ελληνικό θαύμα».

Πράγματι, φαινόταν ότι η Ελλάδα στο παρελθόν, δεν διέφερε από τους γείτονές της, ούτε εξαιτίας κάποιου πολιτικού ρόλου, αλλά ούτε εξαιτίας άλλων φυσικών συνθηκών. Παρ' όλα αυτά, κι ειδικά εδώ, ο πολιτισμός άκμασε σε τέτοιο βαθμό, που ακόμα και μετά από χιλιετίες φαινόταν απλησίαστος και σχεδόν αζεπέραστος.

Οι Έλληνες είναι οι πρώτοι που έθεσαν το ερώτημα του τρόπου του ζην. Η Αθηναϊκή Δημοκρατία, που δημιουργήθηκε στην αρχαιότητα, αποτελεί μέχρι σήμερα παράδειγμα για όλους εκείνους που προβληματίζονται για την ισότητα, για την ελευθερία του κάθε πολίτη, ενώ η πόλη των Αθηνών επάξια φέρνει τον τίτλο της ιστορικής πρωτεύουσας της Ευρώπης. Η δημοκρατία και η ελευθερία της προσωπικότητας έδωσαν τεράστια ώθηση στη διάνοηση, που προκάλεσε ιδιαίτερα ασυνήθιστο αριθμό ιδιοφυών και έλαβε χώρα τον 6^ο -5^ο αι. π.Χ.

Η Αθηναϊκή Δημοκρατία, ως μορφή διοίκησης, παραμένει ασύγκριτη μέχρι σήμερα σε σχέση με άλλες μορφές της λαϊκής εξουσίας. Τα έργα τέχνης που έχουν διασωθεί μέχρι τις ημέρες μας – της γλυπτικής, της αρχιτεκτονικής, κεραμικής, ζωγραφικής, της ποίησης, του θεάτρου - όπως και οι μύθοι της Αρχαίας Ελλάδας, ανήκουν στα υψηλότερα και ανεκτίμητα αριστουργήματα της ανθρωπότητας.

Οι μεγάλοι Έλληνες, όπως ο Σωκράτης, ο Πλάτωνας, ο Αριστοτέλης διαμόρφωσαν το σύγχρονο ευρωπαϊκό τρόπο σκέψης. Στις πηγές της παγκόσμιας λογοτεχνίας βρίσκεται ο Όμηρος με τα αθάνατα αριστουργήματά του, τα έπη «Ιλιάδα» και «Οδύσσεια».

Από την αρχαιότητα ακόμα η Νότιος Ιταλία και η Σικελία, κατοικημένες κυρίως από Έλληνες, μέχρι την κατάκτησή τους από τους Ρωμαίους, αποτελούσαν τη Μεγάλη Ελλάδα. Μέχρι σήμερα οι νότιοι Ιταλοί εξωτερικά μοιάζουν περισσότερο με τους Έλληνες παρά με τους βόρειους συμπατριώτες τους. Στη Σικελία, για πρώτη φορά στην ιστορία, εμφανίστηκε η «Οργάνωση για την Προστασία των Πολιτών», η οποία στη συνέχεια εξελίχθηκε στη παγκοσμίως γνωστή Σικελική μαφία. Το 1989 φυλακίστηκαν οι τελευταίοι πατερες-ιδρυτές της οργάνωσης, τα αδέλφια Γκρέκο, το επώνυμο των οποίων μιλάει από μόνο του.

Όλες οι χώρες εκτός από τα Αραβικά κράτη, την Κίνα, την Κορέα, την Ιαπωνία και μερικές άλλες χρησιμοποιούν το αλφάβητό τους, που δημιουργήθηκε βάσει του ελληνικού αλφαβήτου. Και το λατινικό αλφάβητο επίσης δημιουργήθηκε επί τη βάσει της ελληνικής γραφής και μεταφέρθηκε στην αρχαιότητα από τα ελληνικά νησιά στη Νότια Ιταλία, απ' όπου και άρχισε να διαδίδεται ευρύτερα.

Την περίοδο της ελληνικής αποικιοκρατίας του 8^{ου} έως 6^{ου} π.Χ. αιώνα, οι ευφείς κάτοικοι της Ελλάδας αποίκησαν όλα τα παράλια της Μεσογείου και της Μαύρης θάλασσας. Έτσι έφεραν μαζί τους και τον προηγμένο πολιτισμό τους, ο οποίος επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την εξέλιξη του πολιτισμού των αυτοχθόνων λαών. Σε μικρό χρονικό διάστημα αυτή η περιοχή κατακλύστηκε από ελληνικές πόλεις, οι περισσότερες από τις οποίες υπάρχουν και σήμερα, όπως, παραδείγματος χάριν, η Καλλίπολη (Βαρκελώνη), Αλικαντέ, Μασσαλία, Νίκαια, Αντίπολη, Αλεξία, Νάπολη, Συρακούσες, Μεσσήνη, Κατάνη, Τάρας, Μπρίντζε, Ανκόνα, Κυρήναια, Τρίπολη, Μιλέτ, Σμύρνη, Αντάλλεια, Έφεσος στη Μεσόγειο και οι πόλεις: Σινώπη, Σαμψούντα, Κερασούντα, Τραπεζούντα, Τρίπολη, Σούρμενα, Ανάπα, Παντικαπέι (σημερινή πόλη Κέρτς), Θεοδοσία, Ευπαθωρία, Βάρνα, Πύργος (Μπουργκάς), Διοσκούρια (Σουχούμι), Φάσις (Πότι) στη Μαύρη θάλασσα.

Τα πολιτικά έθιμα των Αθηνών, που θεμελιώθηκαν από τον μεγάλο Σόλωνα, και ο ανοικτός της πολιτισμός με τα μοναδικά και τόσο ενδιαφέροντα στοιχεία του, αναπτύχθηκαν ευρέως στις 150 αποικίες των Αθηνών στις ακτές αυτών των πελάγων, αλλά και από την Ασία έως την Ινδία.

Η Ελλάδα χάρισε σε ολόκληρο τον κόσμο τους Ολυμπιακούς Αγώνες, με τις εξαιρετικές αρχές του Ολυμπισμού. Οι αγώνες αυτοί επανήλθαν στην εποχή μας και κάθε τέσσερα χρόνια αποτελούν το σημαντικότερο γεγονός, στρέφοντας επάνω τους την προσοχή δισεκατομμυρίων ανθρώπων όλου του κόσμου, ενώ η φλόγα που καίει στην Ολυμπία μεταφέρεται μέσω πολλών χωρών στον τόπο, όπου διεξάγονται οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Και προς τιμήν των θεμελιωτών των Ολυμπιακών Αγώνων οι Έλληνες αθλητές παρελαύνουν πρώτοι συνοδεύοντας την Ελληνική σημαία και ο Ελληνικός Εθνικός Ύμνος παιανίζει πρώτος.

Οι εκστρατείες του Μεγάλου Αλεξάνδρου απότομα άλλαξαν την Ανατολή και από την ένωση και αλληλοεπίδραση του ελληνικού και μεσανατολίτικου τρόπου ζωής δημιουργήθηκε ο πολιτισμός του Ελληνισμού, ο οποίος διαδόθηκε σε λίγο σε όλο το γνωστό έως τότε κόσμο και που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ιστορία αυτών των κρατών και, εκτός αυτού, οι Έλληνες έκτισαν εδώ πάνω από 70 πόλεις, οι περισσότερες από τις οποίες υπάρχουν και ανθίζουν μέχρι σήμερα.

Είναι ενδιαφέρον το γεγονός, ότι κατά τη διάρκεια των περσικών και ινδικών εκστρατειών τα ολιγάριθμα στρατεύματα του Μ.Αλέξανδρου εύκολα διέλυαν τις υπέρτερες δυνάμεις των αντιπάλων τους. Και σε αυτό συνέβαλε το γεγονός, ότι οι Ελληνικές δυνάμεις άριστα χειρίζονταν το Ολυμπιακό αγώνισμα - παγκράτιο, που συνδύαζε πάλι και πυγμαχία και στο οποίο επιτρεπόταν οποιαδήποτε τακτική και λαβές εκτός από τα δαγκώματα. Όπως μας πληροφορούν οι Αρχαίες Κινέζικες και Ιαπωνικές πηγές, οι μέθοδοι και οι λαβές αυτού του αγωνίσματος από την Ινδία εισχώρησαν στην Κίνα και Ιαπωνία, όπου και αποτέλεσαν τη βάση των γνωστών ανατολικών ειδών πάλης.

Επίσης, και ο Βουδισμός έχει υποστεί σημαντικές επιρροές από την Αρχαία Ελληνική θρησκεία. Έως και σήμερα στα Ανατολικά κράτη ζουν άνθρωποι, οι οποίοι θεωρούν τον εαυτό τους Έλληνες - απογόνους των στρατιωτών του Μεγάλου Αλεξάνδρου, που διατηρούν ακόμη τα αρχαία ελληνικά ήθη και έθιμα και είναι περίφανοι για την ελληνική τους καταγωγή. Αυτοί είναι οι Ναχούρι της Τουρκμενίας και του Ιράν, οι Πατάνιοι (Πουστούνοι) του Αφγανιστάν, οι Παμίριοι του Τατζικιστάν, και ψηλά στα Ιμαλάια του Πακιστάν και της Ινδίας - οι Καλάσιοι.

Σχεδόν για ενάμιση αιώνα - στον 3^ο -2^ο αι. π.Χ. - στο έδαφος του σημερινού Αφγανιστάν και Πακιστάν, Βορειοδυτικά της Ινδίας και στο Κέντρο της Μέσης Ανατολής - υπήρχε ελληνόφωνο Ελληνο-Βακτριανό κράτος, καθώς και μερικά Ελληνο-Ινδικά κράτη. (Ο γνωστός αρχαιολόγος από την Ρωσία κ. Βίκτωρ Σαριανίδης, κατά τη διάρκεια των ερευνών του και των ανασκαφών, για άλλη μία φορά επιβεβαίωσε αυτό το γεγονός). Ενώ στη Ανατολική Κίνα, σε μεγάλη περιφέρεια Γιουνάν (Γιουνανιστάν - στην Ασία έτσι ονομάζουν την Ελλάδα, από Ιωνία), εκεί που βρέθηκαν τα αρχαία ελληνικά μνημεία, μας δίνουν τη δυνατότητα να μιλήσουμε και για στοιχεία ελληνο-κινεζικού πολιτισμού.

Ο μοναδικός χάρτης του 16^{ου} αιώνα του Τούρκου ναυάρχου Πίρι Ρείς, τον οποίο τον έφτιαξε βάσει των ελληνικών χαρτών της εποχής του Μεγάλου Αλεξάνδρου, είχε όχι μόνο την Αμερική, η οποία τότε είχε μόλις ανακαλυφθεί από την ανθρωπότητα, αλλά είχε και την Ανταρκτική, η οποία δεν είχε ανακαλυφθεί έως τότε από την ανθρωπότητα. Όλα αυτά δηλώνουν τις διευρυμένες γνώσεις των αρχαίων Ελλήνων. Οι Αζτέκοι, οι Μάγια και οι Ίνκας έχουν αυτό το κοινό στην μυθολογία τους - λευκοί άνθρωποι με γένια έφτασαν από την Ανατολή πάνω στα πλοία τους, τους έμαθαν πολλά πράγματα, τους εκπαίδευσαν και μετά έφυγαν. Οι Αμερικανοί και οι Βραζιλιάνοι επιστήμονες θεωρούν, ότι το 14^ο αι. π.Χ. οι Μυκηναίοι διέσχισαν τον Ατλαντικό Ωκεανό και έφτασαν στην Αμερική.

Ο γνωστός Έλληνας ιατρός Ιπποκράτης έβαλε τα θεμέλια της σύγχρονης παραδοσιακής ιατρικής, χρησιμοποιούσε ευρέως τις μεθόδους φυτοθεραπείας και, όπως έγινε πρόσφατα γνωστό, είχε κάνει και κρανιοτομές, ενώ ο ιατρικός του όρκος έως και σήμερα παραμένει κατά λέξη υπόδειγμα καλής συμπεριφοράς και ηθικής των ιατρών όλου του κόσμου.

Οι ανακαλύψεις των Ελλήνων στον τομέα της ιατρικής, των μαθηματικών, της φυσικής, της αστρονομίας, γεωγραφίας, μηχανικής, πολεοδομίας, αρχιτεκτονικής, του θεάτρου, όπως και στη μυθολογία, στο κρατικό σύστημα και στη θρησκεία, που κληρονόμησαν και συμπλήρωσαν οι Ρωμαίοι, θεωρούνταν απόλυτες και αναμφισβήτητες στην Ευρώπη μέχρι τα τέλη του 16^{ου} αιώνα μ.Χ.

Η Ρώμη με το δικό της τρόπο αποδέχθηκε τον πολιτισμό της Ελλάδας, από μόνη της εθελοντικά ελληνοποιήθηκε, ενώ το εξερευνητικό πνεύμα των Ελλήνων είχε επηρεάσει γενικώς τους Ρωμαίους και τους είχε αλλάξει τον τρόπο ζωής. Όλες οι αριστοκρατικές οικογένειες θεωρούσαν απαραίτητο να έχουν Έλληνα δάσκαλο, ώστε ένας μορφωμένος πολίτης, κατά την γνώμη τους, έπρεπε να μιλάει άπταιστα την Ελληνική γλώσσα, η οποία απλώθηκε σε όλο τον γνωστό μέχρι τότε κόσμο από τον Ατλαντικό έως τις Ινδίες.

Μετά την πτώση της αυτοκρατορίας του Μέγα Αλέξανδρου στη Ρόδο δημιουργήθηκε κρατικός φορέας, ενώ οι Ροδίτες, λαός ειλικρινά αφοσιωμένος στις συνταγματικές αρχές, επεξεργάστηκαν τη δική τους ναυτική νομοθεσία, η οποία στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε ευρέως από τους Ρωμαίους μετά την κατάκτηση από αυτούς του νησιού. Και είναι γνωστό ότι η σύγχρονη παγκόσμια νομοθεσία, βασισμένη στο Ρωμαϊκό Δίκαιο, προέρχεται και είναι συνέχεια της νομοθεσίας της Ρόδου.

Ο μέγας αυτοκράτορας της Ρώμης, ο Ιούλιος Καίσαρας πάντα παραδειγματιζόταν από τους έξυπνους και ευφυείς Έλληνες, οι οποίοι πάντα τον ακολουθούσαν και μαζί τους έπαιρναν και άλλους - η δύναμή τους ήταν όχι λιγότερη από τη δύναμη του ιδίου του Καίσαρα.

Η ακτινοβολία της Ελλάδας δεν μειώθηκε ούτε κατά τη διάρκεια της Ρωμαϊκής εξουσίας, ούτε έσβησε με την πτώση της Ρώμης. Ο αραβικός κόσμος είχε αφομοιώσει επίσης πολλές γνώσεις, που πήρε από τους Έλληνες, τις οποίες τις χρησιμοποίησε στη συνέχεια πρακτικά και έπειτα τις καθιέρωσε στον γραπτό λόγο. Όλα αυτά τα έχουν επισημάνει οι σταυροφόροι κατά την περίοδο των Σταυροφοριών και τα αναφέρουν με έκπληξη και θαυμασμό.

Ο μεγάλος πλούτος της Ελληνικής γλώσσας και οι αφθονία των λέξεων, μέχρι σήμερα εκπλήσσει όχι μόνο τους αρχάριους, αλλά και τους ειδικούς γλωσσολόγους. Η Ελληνική γλώσσα έγινε η γλώσσα του Χριστιανισμού, επειδή οι Έλληνες ήταν οι πρώτοι που δέχθηκαν το κήρυγμα του Χριστού και το διέδωσαν στη συνέχεια σε όλη τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία και στις γειτονικές χώρες. Η Αγία Γραφή, δηλαδή η Καινή Διαθήκη του Ευαγγελίου – ο Ευαγγελισμός, τα διδάγματα των Αποστόλων, η Αποκάλυψη του Ιωάννη ήταν γραμμένα και διαδόθηκαν στην ελληνική γλώσσα. Στους πρώτους 5 αιώνες της Χριστιανοσύνης όλες οι θεολογικές διαφορές επιλύονταν μόνο στην ελληνική γλώσσα. Ο Χριστιανικός κόσμος εξαρχής απαρτιζόταν κυρίως από τον κόσμο της ελληνικής γλώσσας, της ελληνικής ορολογίας, των ελληνικών ιδεών, των ελληνικών φιλοσοφικών κατηγοριών. Μαζί με τη γλώσσα ήρθαν και άλλα αγαθά, ξεχώρισαν οι αξίες της ελληνικής ύλης και του πνεύματος, του σώματος και της ψυχής, τα οποία μεταφέρθηκαν σε χριστιανική συνείδηση και συμπεριλήφθηκαν σε χριστιανικά αισθήματα. Με αποτέλεσμα ο Ιουδαϊκο-χριστιανικός κόσμος να μάθει την ελληνική γλώσσα και να αφομοιώσει τις ελληνικές φιλοσοφικές κατηγορίες, δίνοντάς τες νέες αξίες, καινούργιο νόημα και σημασία.

Κάθε χρόνο, ακόμα από τα παλιά χρόνια, μία μέρα πριν το Ελληνορθόδοξο Πάσχα, σύμφωνα με το Παλαιό Ημερολόγιο, το Μεγάλο Σάββατο στα Ιεροσόλυμα, στο ναό του Πανάγιου Τάφου του Κυρίου, συντελείται ένα από τα Θεϊκά θαύματα. Στη μία η ώρα αρχίζει η λιτανεία και στη συνέχεια ο Έλληνας Πατριάρχης των Ιεροσολύμων, στο εσωτερικό του ναού του Πανάγιου Τάφου, στο κουβούκλιο, προσεύχεται – διαβάζει ειδική προσευχή και τότε ξαφνικά εμφανίζεται μία αστραυτερή κυματοειδής λάμψη του φωτός – και γαλάζια φωτάκια διαχέονται στο εσωτερικό του ναού και ανάβουν την ελληνική λαμπάδα. Αυτό το Φως μόνο στο πρώτο 15λεπτο δεν μας καίει, διότι η γλώσσα της φλόγας του είναι κρύα. Το μυστήριο αυτό γίνεται μόνο από τον Έλληνα Πατριάρχη. Και την ίδια μέρα το Άγιο Φως μεταφέρεται σε κάθε γωνιά του χριστιανικού κόσμου.

Στην Βυζαντινή αυτοκρατορία του 4-6 αι. μ.Χ. ζούσαν 64 εκ. άνθρωποι, ενώ ο πληθυσμός της Κίνας περιλάμβανε περίπου 20 εκατομμύρια, της Αγγλίας - γύρω στα 5 εκατομμύρια. Το μισό του παγκοσμίου χρυσού εκείνα τα χρόνια βρισκόταν στην Κωνσταντινούπολη. Αυτή η μοναρχία διαμορφώθηκε σε ισχυρό σύστημα, το οποίο δίδαξε στη Δύση τις μεθόδους και τις αρχές της οργάνωσης και διαχείρισης έτσι ώστε να διαδοθεί και να επηρεάσει όλη την Ευρώπη.

Το Ελληνικό Βυζάντιο κατά τη διάρκεια πολλών αιώνων ήταν συνδεδεμένο στενά με τη Ρωσία, στην οποία μετέδωσε τη Χριστιανική θρησκεία, το αλφάβητο και την σύνδεσε άμεσα με την Αρχαία παράδοση. Τόσο η Αρχαία Ρωσία, όσο και η Ρωσία μέχρι του περασμένου αιώνα, πάντα θεωρούσαν τον εαυτό τους ως άμεσους κληρονόμους του Βυζαντίου, απ' όπου απορρέει το ρητό τους: «Τρίτη Ρώμη είναι η Μόσχα, και η τέταρτη (εννοούσαν Ρώμη) – δεν θα υπάρξει ποτέ».

Στον 9 μ.Χ. αιώνα οι Έλληνες μοναχοί, τα αδέρφια Κύριλλος και Μεθόδιος, βασιζόμενοι πάνω στο ελληνικό αλφάβητο, δημιούργησαν το Σλαβικό αλφάβητο με καινούρια γράμματα, που τα προσαρμόσαν στους φθόγγους αυτής της γλώσσας. Στα τέλη του 10^{ου} αι. οι Βυζάντιοι στον ποταμό Ντνέπρ του Κιέβου, βάπτισαν τους Σλάβους και οι πρώτοι ιερείς στις ρώσικες εκκλησίες ήταν Έλληνες. Η αποδοχή του χριστιανισμού ήταν ένα γεγονός πολύ μεγάλης σημασίας, που είχε καθορίσει την μελλοντική πορεία της ανάπτυξης της Ρωσίας. Η Βάπτιση έγινε καθοριστική στη ζωή του λαού και συνέβαλε στη ευρεία διάδοση του αλφαριθμητισμού, στη παιδεία, στην εμφάνιση πλούσιας μεταφρασμένης από τα ελληνικά λογοτεχνίας, στη δημιουργία της ίδιας ρωσικής λογοτεχνίας καθώς και στην ανάπτυξη της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής και εικονογραφίας.

Η ελληνική γλώσσα επηρέασε και επηρεάζει κατά πολύ όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες, οι οποίες πλούτισαν το λεξιλόγιό τους με μεγάλο αριθμό ελληνικών λέξεων. Πολύ εύστοχα είχε εκφράσει την ευγνωμοσύνη του προς την Ελληνική γλώσσα ο μεγάλος Ρώσος ποιητής Αλέξανδρος Πούσκιν «σαν υλικό του λόγου, η σλαβο-ρωσική γλώσσα έχει αναμφισβήτητη κυριαρχία μπροστά σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες, επειδή η μοίρα της την ευγνωμονούσε και

της στάθηκε εξαιρετικά τυχερή. Στον 11^ο αι. η αρχαία ελληνική γλώσσα ξαφνικά της άνοιξε το λεξιλόγιό της, έναν θησαυρό αρμονίας, της χάρισε τους κανόνες της καλοφτειαγμένης γραμματικής, τις ωραίες της φράσεις, τη μεγαλοπρέπεια του λόγου – με λίγα λόγια, την υιοθέτησε, απαλλάσσοντάς την από βραδυκίνητες διαδικασίες τροποποιήσεων του χρόνου. Η γλώσσα μας αφ'εαυτού της εύηχη και εκφραστική, απέκτησε ευελξία και ορθότητα.» Αλλά και όχι μόνο, και στην παγκόσμια επιστήμη επικράτησε η χρησιμοποίηση της ελληνικής ορολογίας για την ονομασία οποιουδήποτε καινούργιου επιστημονικού όρου.

Όταν, κατά τον 15^ο αι. η Κωνσταντινούπολη έπεσε και σταμάτησε να υπάρχει η Μεγάλη χιλιετηρίδα της αυτοκρατορίας, από διάφορες περιοχές της Ελλάδας όλο και περισσότεροι Ρωμιοί κατέφευγαν στην Ιταλία, παίρνοντας μαζί τους τα υπολείμματα της λαμπρής Βυζαντινής μόδας, τον πλούτο, τα έργα τέχνης, τις πολυτελείς τους συνήθειες, τα έξυπνα και πονηρά τους κεφάλια, τους πιστούς θεολόγους τους, τους ποιητές τους, τη μοναδική τους γλώσσα και τον αρχαίο τους πολιτισμό. Οι Βυζάντιοι ευγενείς είχαν εντυπωσιάσει τους Ιταλούς με τη λάμψη τους, την αίγλη, με τη λεπτότητά τους, με τη μόρφωση, με την παιδεία και τον πολιτισμό τους. Αυτοί οι νεαροί, άνδρες με αρετές και αρρενωπότητα, με λεπτότητα και ευγένεια των τρόπων - οι επιστήμονες, οι θεολόγοι, οι ζωγράφοι, οι διπλωμάτες, οι άνθρωποι της υψηλής κοινωνίας - ήταν αναγκασμένοι να ζουν μεταξύ των απογόνων των σκληρών Ρωμαίων. Αλλάζοντας και διώχνοντας τη βάρβαρη μοναστηριακή λατινική του φανατισμένου Μεσαίωνα, ακούστηκε το πρόσχαρο γέλιο των ελεύθερων ανθρώπων. Ηχηρά η Ιταλική γλώσσα βάδισε δίπλα στην Ελληνική, ξανακούστηκαν οι ομιλίες των γνωστών ρητόρων και πολιτικών, ξαναγεννήθηκαν τα έργα των ιστορικών και φιλοσόφων.

Οι πανούργοι Βυζάντιοι εμπορεύονταν με την μόρφωσή τους, αποκτώντας τις καλύτερες θέσεις, και η αρχαιότητα ανανεωνόταν, παίρνοντας δύναμη και λάμψη, προχωρούσε, ανέβαινε, επέστρεφε στην Αρχαιότητα η Μεγάλη εποχή της Αναγέννησης, η οποία τύφλωνε με την λάμψη της μετά το σούρουπο του Μεσαίωνα. Η παγκόσμια ιστορία άνοιξε τις πόρτες της σε μια νέα εποχή. Το ελληνικό πνεύμα ήδη φωτίζει τη Δύση σε αυτή τη μεγάλη εποχή, η οποία ονομάστηκε Αναγέννηση, διότι μετά την περίοδο σκοταδισμού, της θηριωδίας και της Ιεράς Εξέτασης, ξαναγεννήθηκε το ίνδαλμα του ουμανισμού και της ομορφιάς, που κάποτε είχε βρει την ενσάρκωσή της στην Ακρόπολη των Αθηνών. Οι Έλληνες έσπειραν στο έδαφος του σκληρού καθολικισμού στοιχεία της αρχαίας αγάπης στο ελεύθερο πνεύμα, στο ζωντανό ανθρώπινο σώμα, αλλά και στα ανθρώπινα συναισθήματα. Ο γνωστός Έλληνας μηχανικός και επιστήμονας Γέρον από την Αλεξάνδρεια, που ζούσε στον 2^ο αι. π.Χ., επηρέασε τόσο πολύ τους μεγαλοφυείς της Αναγέννησης, που η ατμομηχανή που την επινόησε στην εποχή του, εμφανίστηκε 18-20 αιώνες μετά την πρώτη της εφεύρεση.

Εκείνη την εποχή η σύζυγος του Τσάρου Ιωάννη/Ιβάν III, η ανηψιά του τελευταίου αυτοκράτορα του Βυζαντίου του Κωνσταντίνου – η Σοφία (Ζωή) Παλαιολόγου, έπαιξε σημαντικό ρόλο στο δυνάμωμα του Ρωσικού κράτους και στην απελευθέρωσή του από τους Τάταρους και Μογγόλους και η οποία μετέτρεψε τη Μόσχα από ξύλινη πόλη σε πόλη από λευκή πέτρα.

«Οι Έλληνες είναι το μεγαλύτερο έθνος, που έχει δει η ανθρωπότητα γενικώς. Όλοι μας τους είμαστε υπόχρεοι. Διότι εάν δεν υπήρχαν – τότε ο κόσμος θα έμενε στο σκοτάδι. Εμείς δεν έχουμε το δικαίωμα να ξεχάσουμε τους απογόνους του Μεγάλου Αλέξανδρου, του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, τους πρώτους χριστιανούς, που μας άνοιξαν τα μάτια και μας έβγαλαν από το σκοταδισμό της απαιδευσίας, αμορφωσίας και της ειδωλολατρίας. Η απελευθέρωση των Ελλήνων θα είναι η πρώτη μου σκέψη και ο πρώτος μου στόχος.», - ήταν τα λόγια του Ρώσου τσάρου Πέτρου του 1^{ου}, του επονομαζόμενου και Πέτρος ο Μέγας.

Τον 20^ο αιώνα και πάλι πρώτοι οι Έλληνες κέρδισαν τις νίκες κατά του φασισμού, εξαρθρώνοντας το 1940 τα Ιταλικά στρατεύματα. Η νίκη αυτή είχε επηρεάσει κατά πολύ ολόκληρη την πορεία του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και έδωσε αφορμή στον Ουίνστον Τσόρτσιλ να πει τη γνωστή του ρήση, που έκανε το γύρο του κόσμου. «Δεν πολεμούν οι Έλληνες, σαν ήρωες, αλλά οι ήρωες πολεμούν σαν Έλληνες», - έχοντας υπ' όψιν του τους ήρωες της Αρχαίας Ελλάδας, όπως τον Ηρακλή, Αχιλλέα, Πάτροκλο, Οδυσσέα και τον Έκτορα ... Προς τιμήν αυτής της νίκης, αλλά και όλων των προηγούμενων, μεγάλης ιστορικής σημασίας νικών των Ελλήνων, ο γνωστός Έλληνας συγγραφέας Μενέλαος Λουντέμης με τον εξής τρόπο περιέγραψε θαυμάσια το «είναι» αυτού του λαού: «Είναι πιθανόν οι Έλληνες ποτέ να μην γέμιζαν τα στομάχια τους, ωστόσο τα κεφάλια τους ποτέ δεν ήταν άδεια. Αυτός ο λαός, από εκείνα ακόμα τα μακρινά χρόνια ήταν γεμάτος φιλομάθεια και αντιφάσεις, εϋστροφος στη σκέψη, αγωνιστής, με φωτεινό μυαλό, και ταυτόχρονα συχνά εμφανιζόταν καυχησιάρης, που αγαπά την εξουσία, αλλά και εκδικητικός, με πνεύμα οξύ και εϋστροφο. Η ψυχή του σε μόνιμη αναζήτηση, γεμάτη με γοητευτική ονειροπόληση, αλλά και κακία – πεταλούδα αλλά και φίδι ταυτόχρονα. Στο ένα χέρι κρατούσε το μιστρί για να δημιουργεί και στο άλλο κρατούσε την τσάπα για να γκρεμίζει. Όμως μόλις αυτός ο λαός κινδύνευε από τον εξωτερικό εχθρό, αμέσως ενωνόταν και γινόταν ένα. Τότε υπερνικούσε μέσα του όλες τις μικρότητες και χωρίς κανένα φόβο πήγαινε να θυσιαστεί, γεμάτος τόλμη και μεγαλείο.»

Οι πνευματικοί κύκλοι της Ευρώπης επιζητούν συνεχώς την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού της. Δεν είναι όμως μόνο η τέχνη και η επιστήμη των Ελλήνων που επηρέασαν την ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Η Ελληνική κατανόηση των αξιών του κάθε ανθρώπου, η αναγνώριση του δικαιώματός του για

προσωπική ελευθερία και το δικαίωμα του καθενός λαού για αυτοδιάθεση έχουν γίνει θεμέλια, πάνω στα οποία βασίζεται και αναπτύσσεται η σύγχρονη Ευρωπαϊκή Δημοκρατία.

Πρόσφατα στο βυθό του Αιγαίου Πελάγους πάνω στο βυθισμένο αρχαίο πλοίο βρέθηκε ένας αρχαίος ελληνικός μηχανισμός, στον οποίο χρησιμοποιήθηκαν οι μέθοδοι της τρισδιάστατης ηλεκτρονικής τομογραφίας, που είχε ανακαλυφθεί στη Ρόδο το 150 -100 π.Χ. από τον φιλόσοφο Ποσειδώνιο – το εύρημα που σόκαρε και προβλημάτισε τους επιστήμονες. Εδώ είχε χρησιμοποιηθεί η διαφορετική μετάδοση, την οποία εφηύραν όχι νωρίτερα από τον 16^ο αιώνα, ενώ η ποιότητα και η ακρίβεια της μηχανικής επεξεργασίας των εξαρτημάτων του – τα μεγέθη και η δυσκολία κατασκευής - συγκρίνονται με κάτι παρόμοιο που είχαν πετύχει στην παραγωγή των μηχανικών ωρολογιών μόνο τον 17^ο αιώνα. Χάριν της μεθόδου της ακτινογραφίας, έγινε κατορθωτό να αποκρυπτογραφηθούν γύρω στα 2 χιλιάδες σύμβολα στα Αρχαία Ελληνικά – τα οποία σχεδόν όλα ήταν γραμμένα πάνω στην επιφάνεια των εξαρτημάτων του μηχανισμού. Αυτός ο αρχαιοελληνικός υπολογιστής προοριζόταν για τους υπολογισμούς των κινήσεων των ουράνιων σωμάτων με τόση ακρίβεια, που ακόμα και σήμερα είναι δύσκολο να το φανταστούμε. Ήταν ένα είδος ημερολογίου ακριβείας με προβλεπόμενες ηλιακές και σεληνιακές εκλείψεις. Αυτές οι ανακαλύψεις θέτουν πολλά ερωτηματικά σχετικά με τις ορθές μας γνώσεις γύρω από το επίπεδο ανάπτυξης του Αρχαίου Ελληνικού πολιτισμού γενικώς και της μηχανικής συγκεκριμένως.

Έτσι, η Αρχαία Ελλάδα καθιέρωσε και μετέφερε στους αιώνες ένα υψηλό πνευματικό κύρος, που επηρέασε το ύψος όλου του κόσμου. Και παρά το γεγονός ότι η κλασική Ελλάδα εδώ και πολύ καιρό δεν υπάρχει, η επιρροή της κληρονομιάς της στον παγκόσμιο πολιτισμό θα συνεχίζεται ακόμα για πολλούς αιώνες.

Και, στον επίλογο, θα ήθελα να παραθέσω και τη γνώμη του γνωστού Αμερικανού επιστήμονα Τόμας Κάχιλ, ο οποίος λέει : «Όποια και αν είναι η σημερινή μας εμπειρία, όποιες γνώσεις κι αν επιθυμούσαμε να έχουμε, ότι και αν θέλαμε να κάνουμε, ότι κι αν υπολογίζαμε να βρούμε, αναμφίβολα θα αποδειχθεί, ότι οι Έλληνες τα έχουν ήδη βρει και μάς έχουν ήδη προσπεράσει.»

Ιωάννης Κεσίσογλου,
Πρόεδρος Συλλόγου των Ελλήνων της πόλης Βατούμι,
Πρόεδρος της Ένωσης διασποράς των Ελλήνων της Ατζαρίας,
Βουλευτής Γεωργίας από το 1994 έως το 2004,
Ακαδημαϊκός – Μέλλος της Διεθνούς Ακαδημίας πληροφοριών,
βοηθός στη Ντούμα του βουλευτή Ζ.Αλφέροβ.

ЧЕМ ЕВРОПА И МИР ОБЯЗАНЫ ГРЕЦИИ

...Без того фундамента, который был заложен Грецией и Римом, не было бы и современной Европы. Это одна из причин, заставляющих нас снова и снова возвращаться к философии, науке и культуре, как и во многих других областях, к достижениям того маленького народа, универсальная одаренность и деятельность которого обеспечили ему в истории развития человечества место, на которое не может претендовать ни один другой народ - так писал более сто лет назад Фридрих Энгельс.

Эллинизм оставил глубочайший след в развитии человечества, оказав большое влияние на всю мировую культуру, а античная Эллада по праву считается колыбелью европейской цивилизации. Греки вошли в новую историю как обычный народ, не игравший заметной политической роли, но после микенских раскопок Шлимана мир вдруг открыл для себя древнюю эпоху величия Греции, удивился и восхищенно преклонился перед ней.

Около пяти тысячелетий назад на юге Балканского полуострова и окружающих его островов в восточном Средиземноморье зародилась культура, которой суждено было сыграть величайшую роль в истории человечества, - культура древних эллинов, народа - единственного в своем роде, творца такого уникального феномена, которым является греческое чудо.

Казалось бы, Греция в прошлом не отличалась от своих соседей ни особой политической ролью, ни какими-либо исключительными природными условиями. Однако, именно здесь культура достигла такого расцвета, который долгие тысячелетия считался недостижимым и даже не превзойденным.

Греки первыми в мире поставили вопрос об образе жизни. Афинская демократия, основанная в те далекие времена, и ныне служит образцом для всякого, кто задумывается о равноправии и свободе каждого гражданина, а город Афины заслужил называться исторической столицей Европы. Эта демократия и свобода личности послужили импульсом такого мощного интеллектуального взрыва со своим необычайным числом гениев, какой имел место в V-VI веках до нашей эры.

Афинская демократия до сих пор остается формой правления, не имеющей себе равных по масштабам наделения властью народа. Дошедшие до нас образцы художественного творчества - скульптура, архитектура, зодчество, росписи, керамика, поэзия, драматургия, лирика, а также мифы и сказания Античной Эллады - принадлежат к высочайшим, поистине бесценным творениям человечества. Великие Сократ, Платон и Аристотель сформулировали современный европейский образ мышления. У истоков мировой литературы стоит великий Гомер со своими бессмертными поэмами «Илиадой» и «Одиссеей».

Еще до нашей эры Южная Италия и Сицилия, заселенные в основном греками, до завоевания их Римом составляли Великую Грецию. До сих пор южные итальянцы внешне больше похожи на греков, чем на своих северных соотечественников. На Сицилии впервые возникла организация для защиты населения, впоследствии превратившаяся во всемирно известную сицилийскую мафию. В 1989 году были арестованы ее последние отцы-основатели - братья Греко, фамилия которых сама за себя говорит.

Весь мир, кроме арабских стран, Китая, Кореи, Японии и еще нескольких государств, пользуется алфавитами, возникшими на основе греческого. Латиница - также является

производным греческого письма и была завезена в древности в Южную Италию с греческих островов, откуда и получила свое дальнейшее распространение.

В период великой греческой колонизации VIII-VI веков до нашей эры пытливые жители Эллады заселили все побережья Средиземного и Черного морей. Они принесли сюда свою высокую цивилизацию, оказавшую большое влияние на развитие культуры коренного населения. Вскоре здесь зашумели десятки греческих городов, многие из которых сохранились до наших дней, такие, как Калиполи (Барселона), Аликанте, Марсель, Ницца, Антиб, Алерия, Неаполь, Сиракузы, Мессина, Катания Таранто, Бриндзи, Анкона, Киреня, Триполи, Милет, Измир, Анталия, Эфес на Средиземном море и Синоп, Самсунт, Керасунт, Трапезунт, Триполи (Терибол), Сурмена, Анапа, Пантикапей (Керчь), Феодосия, Евпатория, Варна, Бургас, Диаскурия (Сухуми), Фазис (Поти) на Черном. Политические традиции Афин, заложенные великим Солоном, и открытая культура получили широкое распространение по мере того, как ее уникально привлекательные черты были воспроизведены в этих ста пятидесяти афинских колониях по берегам этих морей и в Азии до Индии.

Греция подарила миру Олимпийские игры с их прекрасными принципами олимпизма. Эти соревнования, возрожденные в наше время, последние сто лет каждые четыре года являются знаменательными событиями и привлекают к себе внимание более миллиарда людей на Земле, а зажженный в Греции в местечке Олимпия, огонь переносится через многие страны к месту проведения игр. И как уважение к основателям Олимпийских игр, первой на параде открытия идет команда Греции под греческим флагом, и первым звучит греческий гимн.

Походы Александра Македонского резко изменили Восток - из соединения и взаимодействия черт греческого и ближневосточного образов жизни возникла культура эллинизма, распространившаяся вскоре на весь известный в ту пору мир и сыгравшая большую роль в истории этих стран, и, кроме того, греками здесь были построены более семидесяти городов, многие из которых существуют и процветают до наших дней. Интересно, что во время персидского и индийского походов малочисленное войско Александра легко разбивало значительно превосходящие силы своих противников. Этому способствовало и то, что греческие воины прекрасно владели приемами своей олимпийской борьбы - панкратиона, в которой разрешалась любая тактика и приемы, кроме укусов. Как сообщают древние китайские и японские источники, приемы этой борьбы через Индию проникли в Китай и Японию, где легли в основу известных восточных единоборств.

Да и на буддизм значительное влияние оказала древнегреческая религия. Кроме того, до сих пор в Восточных странах живут люди, считающие себя эллинами - потомками воинов Александра, сохраняющие еще древнегреческие традиции и очень гордящиеся своим греческим происхождением, это нахурцы Туркмении и Ирана, патанцы (пуштуны) Афганистана, памирцы Таджикистана, а в высоко в Гималайских горах Пакистана и Индии - каласцы.

Почти полтора столетия в III-II веках до нашей эры на территории теперешних Афганистана и Пакистана, северо-западе Индии и центре Средней Азии существовало грекоговорящее Греко-Бактрийское царство, а также несколько Греко-Индийских царств. (Известный российский археолог Виктор Сариниди в ходе своих исследований и проводимых им раскопок еще раз убедительно подтвердил этот факт). А на востоке Китая в огромной провинции Юнань (Юнанистан - так в Азии называют Грецию от Ионии)

найденные древнегреческие памятники позволяют говорить и об элементах греко-китайской культуре.

Уникальная карта XVI века турецкого адмирала Пири Рейса, составленная им на основании греческих карт времен Александра Македонского, на которой была изображена уже открытая к этому времени Америка и еще не обнаруженная человечеством Антарктида – говорит об обширных знаниях древних, греков. У ацтеков, майя и инков есть общее в их мифологии-бледнолицые люди с бородами приплыли с востока на своих кораблях, обучили их многому и затем уплыли назад. Американские и бразильские ученые считают, что в XIV веке до н.э. микенские греки приплывали через Атлантический океан в Америку.

Великий Гиппократ заложил основы современной традиционной медицины, широко пользовался методами фитотерапии и, как выяснилось недавно, даже проводил трепанацию черепа, а его клятва врача слово в слово до сих пор является нормой поведения, благородства и этики медиков всего мира.

Открытия греков в области медицины, математики, физики, астрономии, географии, механики, градостроительства, архитектуры, театра и других сфер деятельности, мифология, государственное устройство и религия, унаследованные и дополненные Древним Римом, считались в Европе непреложными истинами до конца XVI века. Рим по-своему воспринял культуру Эллады, и сам оказался эллинизированным – пылкий дух греков оказал на римлян самое всестороннее влияние - и это преобразило всю их жизнь. В любой аристократической семье считалось обязательным иметь учителя грека с тем, чтобы образованный гражданин свободно владел бы греческим языком, широко распространенным в известном тогда мире от Атлантики до Индии.

После падения империи Александра Великого на Родосе было создано государственное формирование, и родосцы, будучи искренне преданными конституционным принципам, выработали свод морских законов, которые впоследствии были широко использованы римлянами после завоевания ими острова. В известном смысле, современное мировое законодательство, основанное на римском праве, восходит именно к родоским установлениям.

Величайший император Рима Юлий Цезарь всегда опирался на напористых и умных греков, которые все время шли за ним и вели за собой остальных - сила их была отнюдь не меньше, чем сила Цезаря.

Сияние Эллады не померкло при римской власти, не угасло и после падения Рима. Арабский мир тоже перенял у греков немало знаний, применил их практически и засвидетельствовал письменно. Во времена крестовых походов крестоносцы с удивлением это отмечали.

Исключительное богатство греческого языка и изобилие слов до сих пор поражает не только новичков, но и знатоков. Греческий язык стал языком христианства, т.к. греки первыми подхватили учение Христа и распространили его по всей обширной ему свой лексикон, сокровищницу гармонии, даровал ему законы римской империи и в соседних странах. Священное Писание т.е. Новый Завет, состоящий из Евангелий – «Благой Вести», Деяний и Посланий апостолов, Апокалипсиса – Откровения Иоанна Богослова было написано и распространилось по миру на греческом языке. В течение первых пяти веков существования христианства все теологические споры велись исключительно на греческом языке. Христианский мир изначально был миром греческого языка, греческих

терминов, греческих идей, греческих категорий. Вместе с языком приходят ценности и греческое разграничение материи и духа, тела и души, перешло в христианское сознание и сформулировало христианскую систему чувств. В результате иудео-христианский мир выучил греческий язык и освоил греческие категории, придав им новое значение.

Каждый год, еще с глубокой древности за день до греческой православной Пасхи, по старому летоисчислению в Великую Субботу в Иерусалиме в храме Гроба Господня происходит одно из замечательнейших Божьих чудес. В час дня совершается крестный ход, а затем греческий Патриарх Иерусалима в сердце храма в ложе Живоносного Гроба молится – читает специальную молитву и появляется молниеносный зигзаг света – голубые огоньки рассыпаются по всему Ложу и зажигают греческую лампаду. Этот огонь только первые 15 минут не обжигает – язык пламени холодный. Таинство сие исполняется именно греческим Патриархом. В этот же день Благодатный огонь отправляется во все уголки христианского мира.

В Византийской империи в IV-VI веках до нашей эры проживало 64 миллиона людей, в то время, как население Китая составляло порядка 20 миллионов, а Англии - около 5 миллионов. Половина всего золота тогдашнего мира находилось в Константинополе. Эта монархия представляла собой мощную систему, которая обучила Запад своим методам и принципам организации и управления – ее влияние распространилось по всей Европе.

Греческая Византия на протяжении многих столетий была связана с Русью теснейшими узами, она принесла ей христианскую веру, алфавит и напрямую соединила с античной традицией. И Русь и Россия вплоть до последнего столетия всегда считали себя прямыми наследниками Византии и говорили,- третий Рим – Москва, а четвертому не бывать.

В IX веке греки - монахи братья Кирилл и Мефодий, используя греческий алфавит, создали славянский с новыми буквами применительно к звукам этого языка. В конце X века византийцы провели в реке Днепр у Киева крещение славян и первыми священнослужителями в русских церквях были греки. Принятие христианства было событием величайшего значения, определившее дальнейший путь развития Руси. Крещение явилось переломным моментом в жизни народа- способствовало широкому распространению грамотности, просвещению, появлению богатой, переведенной с греческого языка литературы, возникновению собственной русской литературы, развитию церковного зодчества и иконописи. Греческий язык оказал и оказывает огромное влияние на все европейские языки, которые обогатили себя большим количеством греческих слов. Очень точно выразил свою благодарность греческому языку величайший русский поэт А. С. Пушкин: « ...как материал словесности, язык славяно-русский имеет неоспоримое превосходство перед всеми европейскими: судьба его была чрезвычайно счастлива. В XI веке древний греческий язык вдруг открыл обдуманной своей грамматикой, свои прекрасные обороты, величественное течение речи: словом, усыновил его, избавив, таким образом, от медленных усовершенствований времени. Сам по себе уже звучный и выразительный, отселе заимлет он гибкость и правильность ». Да и в мировой науке стало правилом для обозначения всего нового использовать лексические греческие корни.

Когда в XV веке пал Константинополь и перестала существовать Великая тысячелетняя империя, из разных областей Греции все больше и больше ромеев бежало в Италию, унося с собой остатки ослепительных византийских мод, богатство, произведения искусств, свои роскошные привычки, свои умные и хитрые головы, своих пламенных богословов, своих поэтов, свой великолепный язык и древнюю литературу. Византийская знать удивляла итальянцев своим блеском, шиком, утонченными манерами, образованностью, культурой. Эти щеголи, эстеты, ученые, богословы, художники, государственные люди, дипломаты,

люди высшего общества вынуждены были жить среди потомков суровых римлян. Сменяя и изгоняя варварскую монастырскую латынь фанатического средневековья, раздался веселый смех свободных людей, зазвенел итальянский язык наряду с греческим, прозвучали речи древних великих ораторов и политологов, возродились творения историков и философов.

Ловкие византийцы торговали своей образованностью, захватывали ведущие позиции, и древность обновлялась, получая силу и блеск, шла, поднималась, возвращалась к античности великая эпоха Возрождения, ослепляющая после сумерек средневековья. В мировой истории открылась новая, бурная эпоха. Дух Эллады теперь уже озаряет на Западе эту великую эпоху, названную Возрождением именно потому, что в ту пору после свирепствовавшей инквизиции возродился идеал гуманизма и красоты, некогда нашедший свое высшее воплощение в Афинском Акрополе. Греки посеяли на суровой католической почве элементы античной любви к свободному духу, к живому человеческому телу, к открытым и сочным чувствам. Великий греческий механик и ученый Герон Александрийский, живший во II веке до нашей эры, оказал большое влияние на гениев Возрождения, а созданная им паровая машина появилась за 18-20 столетий до ее повторного изобретения.

В это же время супруга Московского царя Ивана III, племянница последнего императора Византии Константина - Софья (Зои) Палеолог, сыграла большую роль в укреплении Московского царства, в освобождении его от татаро-монгольской зависимости и в превращении Москвы из деревянной в белокаменную.

«Эллины – самый великий народ, который видело вообще человечество. Им мы обязаны всем. Если бы их не было, мир остался бы слепым. Мы не имеем право забывать потомков Александра Великого, Платона и Аристотеля, первых христиан, которые открыли нам глаза, и вывели из тьмы невежества и идолопоклонства. Освобождение эллинов будет моей первой мыслью и первой моей целью», - эти слова были сказаны великим русским царем Петром I.

В XX веке греки первыми одержали победу над фашизмом, разгромив в 1940 году итальянскую армию, и эта победа оказала большое влияние на весь ход II Мировой войны. Эта победа дала повод Уинстону Черчиллю произнести свои знаменитые слова, облетевшие весь мир, - «Не греки воюют, как герои, а герои воюют, как греки», имея в виду великих мифологических героев Древней Греции, как Геракл, Ахилл, Патрокл, Одиссей, Гектор... Отдавая дань этой, да и всем предыдущим историческим победам эллинов известный греческий писатель Манолис Лудемис прекрасно выразил сущность этого народа: « Возможно, греки никогда не набивали свои желудки, зато головы их никогда не пустовали. Этот народ еще в те далекие времена был полон любознательности и противоречий, гибкий в мысли, боевой, со светлым умом и вместе с тем зачастую являлся хвастливым, властолюбивым и мстительным, ум острый и изворотливый. Душа вечно ищущая, полная увлекательной мечты и зла – бабочка и змея одновременно. В одной руке он держал мастерок для созидания, в другой – заступ для разрушения. Но как только этот народ подвергся внешней опасности, он сразу же становился единым. Тогда он подавлял в себе все мелкое и наносное и бесстрашно шел на жертвы, полный дерзости и величия».

Образованные круги Европы вновь и вновь обращаются к изучению греческого языка и культуры. Но не только искусство и наука греков оказали влияние на развитие европейской цивилизации. Греческое понимание ценности каждого отдельного человека,

признание его права на личную свободу и право каждого народа на самоопределение явились теми идеями, на которых построена вся современная европейская демократия. А найденный на дне Эгейского моря на потерпевшем крушение античном корабле древнегреческий механизм, в котором использовались методы трехмерной компьютерной томографии, созданного на о. Родос в 100-150 г.г. до н.э. греком-философом Посейдонисом - потряс и озадачил современных ученых. В нем применимы дифференциальная передача, изобретенная не ранее XVI века, а уровень и точность механической обработки деталей - их размеры и сложность изготовления - сравнимы с тем, что было достигнуто в производстве механических часов лишь в XVII веке. Благодаря рентгеновской методике удалось прочитать около 2 тыс. символов на древнегреческом и почти все они на поверхности деталей механизма. Этот древнегреческий компьютер был предназначен для расчетов движения небесных тел с трудно представимой сегодня точностью - своеобразный высокоточный календарь с предсказанием солнечных и лунных затмений. Это ставит вопрос о серьезной коррекции наших представлений об уровне развития древнегреческой цивилизации и механики в частности.

Так, античная Греция утвердила и пронесла в веках свой высочайший духовный авторитет, заметно определивший облик всего мира. И хотя классической Греции давно не существует, влияние ее наследия на мировую культуру будет продолжаться еще долгие и долгие годы.

И, в заключение, хочется привести слова известного американского ученого Томаса Кахилла: «каким бы ни был наш нынешний опыт, какие бы знания мы ни надеялись получить, чего бы ни желали больше всего, что бы ни рассчитывали отыскать, неизменно оказывается, что греки нас уже опередили».

Яннис КЕСИСОВ, председатель Общества греков г. Батуми, председатель Совета диаспор Аджарии, член парламента Аджарии 1996-2004гг, академик - действительный член Международной Академии информатизации, помощник по Госдуме депутата Ж. И. Алферова.